

Gemeente Brummen

Gemeenteraad Brummen

Brummen : 13 januari 2026
Ons kenmerk : Z104682/D474919
Uw kenmerk :
Onderwerp : Uitkomsten onderzoek uitvoerbaarheid initiatiefvoorstel 'Kleinschalige opvang als alternatief voor een groot AZC'

Geachte leden van de gemeenteraad,

In onze brief van 2 december 2025 (Z104682/D472833) hebben wij u het proces geschetst van ons onderzoek naar de uitvoerbaarheid van het initiatiefvoorstel 'Kleinschalige opvang als alternatief voor een groot AZC' (D469631).

Zoals aangegeven hebben wij de betrokken partijen (COA, Provincie, Ministerie, provinciale en subregionale Regietafels) geraadpleegd en advies gevraagd met betrekking tot potentiële locaties. Ook hebben we juridisch advies ingewonnen.

In deze brief geven wij u onze bevindingen.

a. Haalbaarheid businesscase COA voor 119 asielopvangplekken voor 5 jaar

Wij vroegen COA naar de haalbaarheid van een locatie van genoemde omvang en duur. In hun brief van 19 december 2025¹ antwoorden zijn onder meer:

- Een dergelijke locatie wordt op de Michaelshoeve niet haalbaar geacht
- Op een door de gemeente beschikbaar gesteld kavel evenmin, mede in verband met de kosten voor bouwrijp maken en aanvullende onderzoeken
- Voor een locatie van een dergelijke omvang is minimaal een exploitatietermijn van 10 à 15 jaar vereist
- Een opvanglocatie van 119 plekken valt voor COA binnen het concept van KSO (Kleinschalige Opvang). Begeleiding en voorzieningen zijn binnen de kaders van KSO minimaal. Vanuit COA zal enkel sprake zijn van beveiliging en ambulante begeleiding die 1 à 2 keer per week langskomt. Uit eigen ervaring met de opvang van Oekraïense ontheemden en de begeleiding van statushouders weten wij dat dit onvoldoende is. Verder zijn de bewoners aangewezen op voorzieningen zoals huisartsenzorg op een COA-hoofdlocatie elders, hetgeen zorgt voor veel reisbewegingen en druk op het openbaar vervoer. Onderwijs

¹ D474892 Beantwoording COA dd 19/12

en taallessen moeten door de gemeente zelf worden georganiseerd. Huisartsen in onze gemeente spreken de zorg uit dat bewoners in verband met reistijden toch een beroep gaan doen op lokale huisartsen.

- In Gelderland is tot nu toe geen ervaring met KSO. Enkele gemeenten, zoals Ede en Nijkerk, hebben wel ervaring met kleinschalige DGO (Duurzame Gemeentelijke Opvang). Deze gemeenten beschikken echter over aanzienlijk meer personele capaciteit en kennen een veel grotere begroting dan Brummen, waardoor extra inzet daar eenvoudiger kan worden opgevangen.

b. Gevolgen voor financieel toezicht

In antwoord op eerdere vragen vanuit uw raad naar de haalbaarheid van kleinschalige opvang voor onze gemeente, gaven wij aan dat wij verwachten dat de realisatie en exploitatie hiervan (afhankelijk van het type huisvesting en de mate van begeleiding/beveiliging) eenmalig circa €1.000.000 en structureel ongeveer €300.000 per jaar kost. Over 5 jaar betekent dit een kostenpost van in totaal €2,5 miljoen euro, dat nog niet in de programmabegroting 2026-2029 is verwerkt. De provincie geeft aan dat dit vooralsnog geen gevolgen heeft voor het financieel toezicht in 2026². De financiële consequenties moeten echter wél volledig en sluitend worden verwerkt in de komende begrotingen. Dit betekent dat er voor deze lasten ofwel bezuinigingen ofwel inkomstenverhogingen moeten worden getroffen. Voor deze dekking is op dit moment nog geen oplossing gevonden.

Daarbij zullen we rekening moeten houden met de reguliere eisen ten aanzien van onze begroting en de aanvullende eisen die na besluitvorming tot herindeling door de gemeenteraad worden gesteld aan het toezicht inzake de Wet Algemene regels herindeling.

c. Taakstelling

Op 11 december jl. ontvingen wij van het ministerie van Asiel en Migratie het besluit op bezwaar tegen het Verdeelbesluit van 20 december 2024. Deze is met de raadsinformatiebrief dd. 16 december 2025³ met u gedeeld. In deze brief bleken enkele gemeenten per abuis weggevallen uit een overzicht. Op 12 december ontvingen wij daarom een herziene brief van het ministerie; deze heeft onze raadsinformatiebrief gekruist en u treft deze alsnog als bijlage aan⁴. Voor onze gemeente heeft dit geen gevolgen.

In haar brief van 11 december jl. komt de minister tegemoet aan het door onze gemeente ingediende bezwaar. Hiermee komt de taakstelling voor de Gemeente Brummen op 350 plekken.

Hoewel tegen dit besluit op bezwaar van de minister formeel nog de mogelijkheid van beroep openstaat, achten wij het onder de huidige omstandigheden niet passend om dat in te stellen. Het bezwaar is immers door onszelf ingediend en de minister heeft hieraan gehoor gegeven — onder meer door op ons nadrukkelijke verzoek het door ons voorgestelde aantal opvangplekken uit het provinciaal plan van aanpak over te nemen. Een beroepsprocedure die vervolgens ingaat tegen de kern van ons eerdere bezwaar zou daarom niet geloofwaardig, niet wenselijk en bovendien weinig kansrijk zijn. Dergelijke beroepsprocedures duren lang en hebben gedurende die looptijd geen opschortende werking voor het besluit op bezwaar. Het aanvragen van een

² D474891 Mail Provincie Gelderland inzake financieel toezicht

³ D473574 raadsinformatiebrief inz besluit op bezwaar

⁴ D474898 herziene brief inzake besluit AenM

voorlopige voorziening heeft geen zin omdat het geen spoedeisende kwestie betreft en het beroep geen kans van slagen heeft.

Omdat wij deze redenering zowel inhoudelijk als bestuurlijk van belang vinden, hebben wij juridisch bureau Dirkzwager gevraagd om te adviseren over de mogelijkheden om beroep in te stellen. Hun advies is als bijlage toegevoegd⁵ en onderschrijft het standpunt van het college.

d. Bestuurlijke afspraken in regio

In zijn brief van 16 december 2025⁶ geeft de voorzitter van de subregionale Regietafel Stedendriehoek aan dat de ontstane situatie in Brummen ertoe leidt dat wij niet aan onze structurele verplichtingen en toezeggingen voldoen. Zonder een concrete bestuursovereenkomst die uitzicht biedt op een bijdrage van de gemeente Brummen aan het asielvraagstuk, maken wij ons kwetsbaar voor een aanwijzing voor het realiseren van noodopvang. Uit een recent schrijven van het COA⁷, blijkt dat zo'n behoefte aan extra noodopvangplekken actueel is.

Ook attendeert de voorzitter van de subregionale Regietafel Stedendriehoek ons op het wegvallen van de mogelijkheid om uit te ruilen en het feit dat wij nog 12 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden tekortkomen.

De Commissaris van de Koning, in zijn rol als voorzitter van de regionale Regietafel Gelderland, geeft in zijn brief van 18 december 2025⁸ aan dat het gewijzigde standpunt van de raad geen invloed heeft op de bestaande bestuurlijke afspraken binnen de regio en op de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Spreidingswet. Daarnaast biedt de Beslissing op Bezwaar van de minister helderheid over de taakstelling die aan onze gemeente is opgelegd. Binnen het Provinciaal Regietafeloverleg is bovendien een expliciete toezegging gedaan over de bijdrage die onze gemeente levert. Daarmee is duidelijk wat er van ons wordt verwacht en welke realisatie noodzakelijk is.

Het niet nakomen van deze afspraken kan gevolgen hebben voor de gehele provincie en kan ertoe leiden dat onze gemeente en andere gemeenten op een later moment een nog zwaardere inspanning moeten leveren.

e. Locaties

Eerder onderzoek heeft uitgewezen dat er binnen de gemeente geen alternatieve locaties beschikbaar zijn. Toch hebben we enkele eerdergenoemde locaties opnieuw getoetst aan de criteria die wij u al noemden in onze raadsbrief van 2 december 2025: omdat de taakstelling in het verdeelbesluit uitgaat van realisatie uiterlijk per 1 januari 2027, is tijdige beschikbaarheid van locatie cruciaal; daarom wordt de zoektocht naar geschikte locaties primair gericht op percelen die reeds eigendom zijn van de gemeente. Daarnaast zijn zaken als infrastructuur, bestaande of geplande bestemming en perceelgrootte van belang.

Pastorietuin

Deze locatie is in eigendom van de gemeente en gelegen in de kern Brummen. Op deze locatie liggen enkele uitleggers van het rioolstelsel, maar nog geen nutsvoorzieningen. De locatie is echter maar 5000 m² groot en daarmee alleen al onvoldoende groot om 119 opvangplekken te

⁵ D474944 Juridisch advies Dirkzwager inzake beroep

⁶ D474899 Reactie voorzitter PRT Stedendriehoek

⁷ D474896 brief COA stand van zaken opvang

⁸ D474974 reactie cvdK

realiseren, laat staan voor de uitbreiding naar 350 opvangplekken. Daarnaast is op deze locatie woningbouw gepland voor de ouderen doelgroep, door middel van een knarrenhof. Ook heeft deze locatie op dit moment nog een groenbestemming, met een zeer hoge archeologische verwachtingswaarde.

Conclusie: deze locatie is ongeschikt voor de opvang van 119 asielzoekers.

Michaelshoeve in gezamenlijke ontwikkeling met Veluwonen en COA

In de raadsvergadering van 20 november is geopperd om de Michaelshoeve gezamenlijk te laten ontwikkelen door Veluwonen en het COA, met sociale huur op een deel van het terrein en een azc op het andere. Het azc gedeelte zal na gebruik door het COA worden doorverkocht aan Veluwonen. Dit stuit op wezenlijke bezwaren.

De Michaelshoeve en het omliggende landgoed vormen één onlosmakelijk geheel, zoals bevestigd in de landgoedvisie van 2013, en kunnen niet worden opgesplitst. Door (een deel van) het landgoed om te vormen naar woningen, maakt eveneens dat een nieuwe woonenclave ontstaat buiten de bestaande kern(en). Ons beleid staat dergelijke ontwikkelingen niet toe.

Daarnaast onderzoekt de gemeente waardevolle, nog onbeschermd panden. Hoewel de inventarisatie zich normaal richt op gebouwen van vóór 1965, zijn de bijzondere antroposofische panden op de Michaelshoeve vanwege hun unieke karakter toch meegenomen. Ze hebben zowel lokale als nationale cultuurhistorische erfgoedwaarde. Voor deze panden wordt een 'beeldbepalend'-status voorbereid, wat betekent dat toekomstige wijzigingen vergunningplichtig worden.

Om deze redenen – naast andere overwegingen – is de locatie in de omgevingsvisie niet aangewezen voor woningbouw. Het voorstel vereist een bestemmingswijziging die strijdig is met jarenlang zorgvuldig ontwikkeld beleid waarbij de doorlooptijd van een dergelijke wijziging meer tijd kost dan we hebben voor de realisatie. Dit laat onverlet dat zowel Veluwonen als het COA het met elkaar eens moeten worden over deze ontwikkeling.

Conclusie: de Michaelshoeve is ongeschikt voor de opvang van 119 asielzoekers in combinatie met ontwikkeling door de woningcorporatie.

Burgersterrein

Deze locatie is eveneens in eigendom van de gemeente, gelegen in de kern Eerbeek. Met een goede 4 ha is deze locatie groot genoeg om 119 opvangplekken te realiseren en uit te kunnen breiden naar 350 opvangplekken. Op deze locatie ligt nog geen infrastructuur, waaronder riool- en nutsvoorzieningen. Het Burgersterrein betreft een project voor woningbouw (ca 100 woningen, met name sociaal, waarmee doorstroming in Eerbeek wordt gerealiseerd) en een deel industrie. Gezien de netcongestie is op deze locatie ook niet te verwachten dat spoedig elektra aangelegd kan worden. Ook speelt hier de stikstofproblematiek. Niet tijdens de bouwfase, maar in de gebruiksfase is de stikstofuitstoot (in mol) te hoog. Het hier geplande project heeft een groot participatietraject doorlopen, zowel met inwoners als de industrie kern en is met de instemming van deze partijen tot stand gekomen. Het nu wijzigen van het plan kan de verwachtingen van deze partijen en het vertrouwen in het gemeentelijke bestuur ondermijnen.

Conclusie: deze locatie is ongeschikt voor de opvang van 119 asielzoekers.

WVG-locatie De Lei II

Deze locatie is niet in eigendom van de gemeente. Daarmee voldoet de locatie al niet aan het criterium van beschikbaarheid. Met de eigenaar zijn we in overleg om tot overeenstemming te

komen, maar dit is nog zeer precair. De locatie zal dan zeker niet tijdig in bezit zijn om tot ontwikkeling te komen. Ook ligt op deze locatie nog geen (ondergrondse) infrastructuur, en is zeker de verwachting dat het aanleggen van dergelijke infrastructuur niet wordt gerealiseerd voor de geplande gebruiknaam van een locatie voor asielopvang.

De locatie zal, bij het in eigendom komen van de gemeente, wel groot genoeg zijn om 119 asielopvangplekken te realiseren en uit te breiden naar 350. Ook deze locatie staat in de planning op de langere termijn om woningbouw te realiseren.

Conclusie: deze locatie is ongeschikt voor de opvang van 119 asielzoekers.

Elzenbos III

Uit quickscan naar de locatie Elzenbos III blijkt dat er daar in beginsel voldoende ruimte te maken is voor een AZC-locatie voor 119 bewoners. Afhankelijk van de plaatsing binnen het plangebied leidt dit tot meer of minder technische, ruimtelijke en financiële knelpunten. Ook gaat de ontwikkeling van asielopvang op de Elzenbos ten koste van onze woningbouwambities.

Conclusie: deze locatie is ongewenst/ongeschikt voor de opvang van 119 asielzoekers.

In algemene zin merken wij op dat COA heeft aangegeven dat een sluitende businesscase voor slechts 119 bewoners gedurende vijf jaar niet realistisch is.

Conclusies

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken, de adviezen van COA, Provincie en Rijk, en de bestuurlijke afspraken binnen de regio moeten wij constateren dat kleinschalige opvang voor 119 bewoners gedurende vijf jaar met eventuele verlenging in onze gemeente niet uitvoerbaar is. De benodigde voorzieningen en exploitatievoorwaarden blijken niet haalbaar, de financiële gevolgen zijn substantieel en niet gedekt, en er is geen geschikte locatie beschikbaar die binnen redelijke termijn kan worden gerealiseerd. Tegelijkertijd ligt er een helder besluit van de minister en een expliciete toezegging binnen het Provinciaal Regietafeloverleg over onze taakstelling van 350 opvangplekken. Het college is niet voornemens beroep in te stellen tegen een besluit dat op ons eigen verzoek tot stand is gekomen. Een beroepsprocedure zou, naast een zeer geringe kans van slagen, bestuurlijk niet passend zijn en afbreuk doen aan onze betrouwbaarheid en geloofwaardigheid. Bovendien heeft een beroepsprocedure geen opschortende werking.

Vervolg

Wij staan voor de opgave om, binnen de geldende wettelijke en bestuurlijke kaders, te komen tot een realistische en uitvoerbare invulling van onze taakstelling van 350 asielzoekers. Daarbij constateren wij dat de politieke wens van de initiatiefnemers en de juridische realiteit niet verenigbaar zijn. U beschouwt het initiatiefvoorstel als kaderstellend voor het college. Wij hebben dit juridisch laten toetsen, en daaruit blijkt dat deze veronderstelling geen grondslag heeft. De gemeente Brummen – en daarmee het college en de gemeenteraad – is gehouden uitvoering te geven aan de vastgestelde taakstelling van 350. Er is binnen deze wettelijke verplichting geen ruimte om voor andere aantallen te kiezen.

Wij constateren dat er een locatie beschikbaar is die door het COA als geschikt wordt beoordeeld, geen beslag legt op gronden met een woningbouwbestemming, bijdraagt aan het herstel van het monumentale gebouw en ruimte biedt voor de realisatie van een kwalitatief goed gefaciliteerd azc.

Zoals eerder aangegeven was er sprake van een deadline op 15 oktober 2025 om overeenstemming te bereiken tussen COA en de eigenaar van de Michaelshoeve. Deze deadline is verstreken. Het COA heeft aangegeven de gesprekken met de eigenaar te hervatten op het moment dat er een getekende bestuursovereenkomst is tussen het COA en de gemeente Brummen. Om het COA in de

gelegenheid te stellen deze onderhandelingen te vervolgen, is het college voornemens de bestuursovereenkomst uiterlijk op 28 februari te ondertekenen. Daarmee beogen wij te voorkomen dat wij wel een taakstelling hebben, maar geen locatie om hier op een verantwoorde wijze invulling aan te geven.

De raad is op 18 september 2025 in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen bij deze bestuursovereenkomst kenbaar te maken. Van enkele fracties hebben wij deze ontvangen. Om alle partijen de mogelijkheid te bieden alsnog hun wensen en bedenkingen te delen, willen wij uw raad de gelegenheid geven om de besluitvorming met betrekking tot wensen en bedenkingen af te ronden. De input die hieruit volgt wordt meegewogen bij de definitieve afstemming met het COA. Indien u dit wenst te doen, dan is uw besluitvormende vergadering van februari een logisch moment; hierover zal uw agendacommissie een besluit moeten nemen.

Tot slot

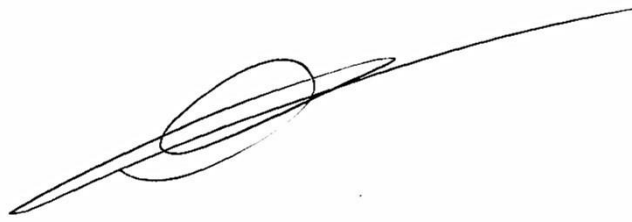
De discussie over dit onderwerp heeft geleid tot verdeeldheid binnen de raad en onder een deel van de inwoners. Tegelijkertijd is onze wettelijke verplichting helder. Als gemeente kunnen wij deze verantwoordelijkheid niet naast ons neerleggen; wij moeten hier op een zorgvuldige en uitvoerbare manier invulling aan geven. Met de Michaelshoeve, onderbouwd door het voorliggende concept-bestuursovereenkomst, geven wij hier op een verantwoorde wijze invulling aan en creëren we de voorwaarden voor kwalitatief goede opvang.

Door als gemeente langdurig en ruimhartig opvang te bieden, zijn wij ervan overtuigd dat we voorkomen dat deze intensieve discussie – en de polarisatie die daarbij is ontstaan – over enkele jaren opnieuw moet worden gevoerd. Ons streven is dat de opvang op termijn als gewenst en vanzelfsprekend wordt ervaren. Dat vraagt tijd en gewinning, en het vraagt van iedereen een inspanning. Als gemeente zullen wij dit proces zo goed mogelijk begeleiden en ondersteunen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Brummen,

H. Matser
secretaris

G.J.M. van Rumund
burgemeester (wnd.)

Bijlagen:

D474892	Beantwoording COA
D474891	Mail Provincie Gelderland inzake financieel toezicht
D473574	Raadsinformatiebrief inz besluit op bezwaar
D474898	Herziene brief inzake besluit AenM
D474944	Juridisch advies Dirkzwager inzake beroep
D474899	Reactie voorzitter PRT Stedendriehoek
D474896	Brief COA stand van zaken opvang
D474974	Reactie cvdK